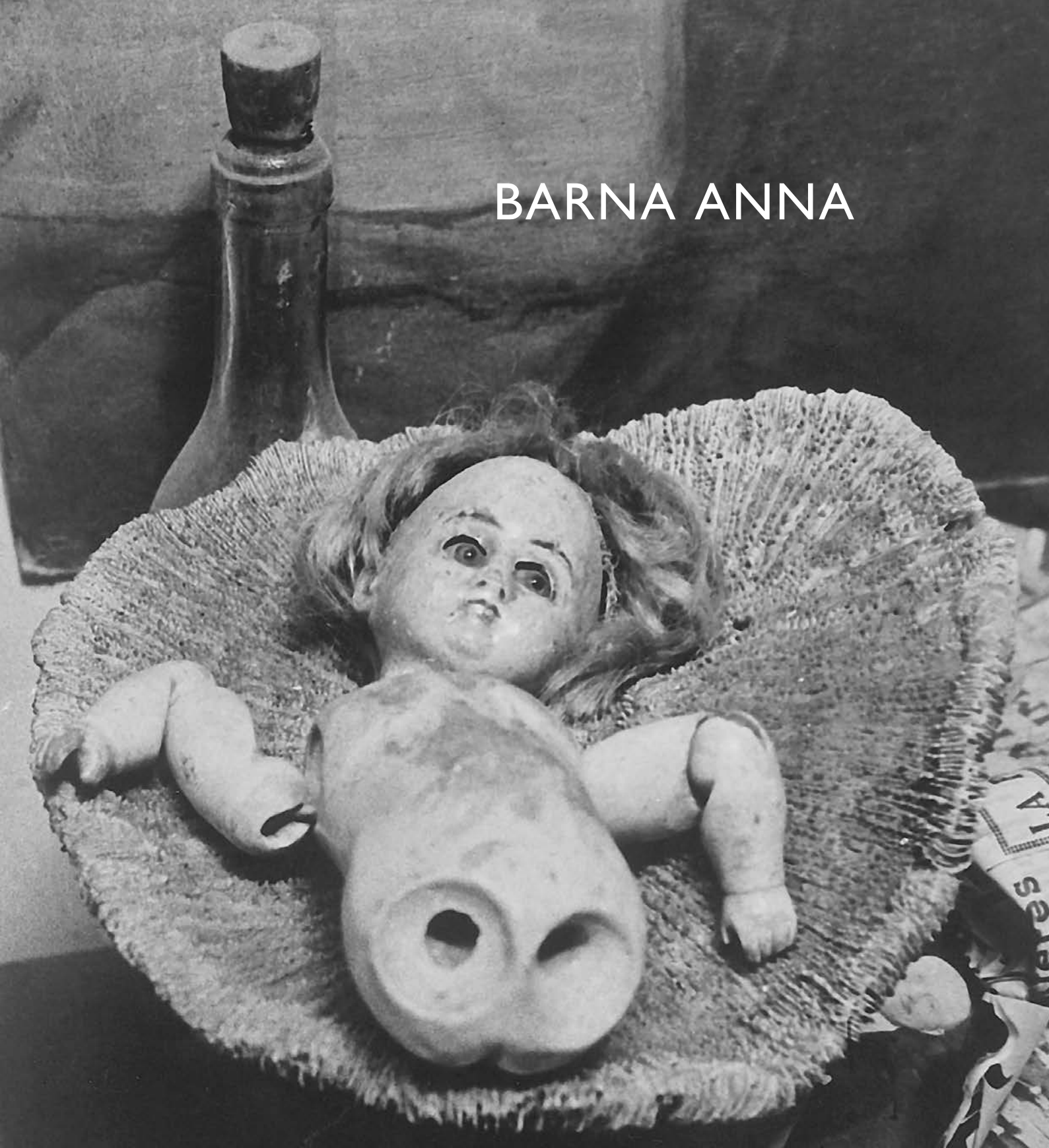

BARNA ANNA

BARNA ANNA

MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM 2015

Barna Anna

Barna Anna. Fotóriporter.

Pár doboz fénykép. Egyetlen személyi igazolvány. Néhány arckép. Két lakcím, az egyik párizsi, a másik New York-i. Egy barátság. Egy háború. Egy visszaidézett beszélgetés.

Barna Anna története 1983 körül veszi kezdetét számunkra azzal a pár doboznyi fényképpel, amely André Kertész saját negatívjai közül került elő a fotóművész New York-i lakásán. André és felesége, Elizabeth 1951-ben, az első lakók között költöztek ebbe az Ötödik sugárút 2. szám alatt épült házba, annak is nagy körültekintéssel kiválasztott, napfényes, a Washington Square Parkra remek kilátást nyújtó lakásába, amelynek megannyi remek fénykép köszönhette létrejöttét az elkövetkező években. André Kertész azonban csupán 1963-tól örvendhetett a munkássága iránti érdeklődés megélénkülésének. Ebben az évben mutatták be fotóit a párizsi Nemzeti Könyvtárban, amelyet 1964-ben nagyszabású retrospektív tárlata követett a New York-i Modern Művészetek Múzeumában. 1983-ban, 90. évéhez közeledve, hozzáfogott dolgainak rendezéséhez. Azon a napon, amikor megkérte asszisztensét, Robert Gurbót, hogy annyi idő után végre bontsa szét szeretett felesége, a még 1977-ben rákbetegségben elhunyt Elizabeth ágyát, arra is kérte Robertet, nézze át negatívjait, hogy majd kontaktok készülhessenek róluk.

A negatívok keresgélése közben Robert talált pár dobozt, amelyekben nem André Kertész képei, hanem a rajtuk található pecsét szerint egy Barna Anna nevű fotóstól származó fényképek lapultak. Robert kérdésére André annyit mondott, ez egy szomorú történet. Még Párizsban ismerkedett meg Annával, aki riporterként dolgozott ott, s Anna úgy érkezett New Yorkba, hogy szinte senki mást nem ismert a városban rajta kívül. A fényképek Anna halála után kerültek hozzá, aki gyilkosság áldozatává vált. Nem maradt utána más, csupán ezek a fotók és egyetlen dokumentum.

André Kertész 1985. szeptember 28-án elhunyt. Robert Gurbót bízták meg André fényképeinek, negatívjainak és papírjainak rendezésével, majd hamarosan hivatalosan is kinevezték az André Kertész Hagyaték gondozójává. A Barna Anna fényképeit tartalmazó dobozokat félretette, hiszen a jelentős művész hagyatékának a gondozása számos felelősségteljes feladatot rótt rá.

Robert és én 1991-ben, a Howard Greenberg Galériában

Anna Barna. Reporter - Photographe.

A few boxes of photographs. A single identity card. Some portraits. Two addresses, one Paris, one New York. A friendship. A war. A remembered conversation.

The story of Anna Barna begins for us around 1983 with a few boxes of photographs found stored with the negatives of André Kertész in his New York apartment at 2 Fifth Avenue. André and his wife Elizabeth had been among the first occupants of the building when it was constructed in 1951, carefully choosing a light-filled apartment overlooking Washington Square Park, a vantage point that would engender many photographic masterpieces in the coming years. By 1963 André was just beginning to enjoy a resurgence of interest in his early career, starting with an exhibition of his photographs at the Bibliotheque Nationale, Paris, followed in 1964 by a major retrospective at the Museum of Modern Art, New York. Now approaching his 90th year, André was in the process of tidying up. On the day he asked his assistant Robert Gurbo to finally dismantle the bed of his beloved wife Elizabeth, who had succumbed to cancer in 1977, André also asked Robert to go through some negatives to make contact prints.

In his search for the negatives, Robert found a few boxes of photographs. They were not by André Kertész, rather they bore the credit stamp of someone named Anna Barna. When Robert inquired about the photographs, André replied that it was a sad story. He had known her in Paris where she worked as a reporter. He maintained that when she arrived in New York, he was her only real contact. Upon her death, by murder, her photographs were transferred to him. The photographs and one document were all that remained.

André Kertész passed away on September 28, 1985. Robert Gurbo was charged with the task of organizing André's photographs, negatives and papers, and soon thereafter he assumed the official role of Curator of the Estate of André Kertész. The boxes of photographs by Anna Barna were set aside as Robert tackled the innumerable responsibilities associated with overseeing the estate of a major artist.

Robert and I began working together in 1991 with the

bemutatott *André Kertész: New York-i évek, 1936-1985* kiállítás kapcsán léptünk együttműködésre. A Sohóban található galéria akkoriban kezdett André Kertész képviseletével foglalkozni, akinek a Magyarországon és Párizsban töltött éveit követő New York-i munkássága kevéssé volt ismert. Mint a galéria akkori vezetője, kitüntetésnek tartottam, hogy engem jelöltek ki az André Kertész Hagyaték kapcsolattartójának. Az évek során a magyar fotográfia iránti szenvedélyem egyre nőtt, amihez nagyban hozzájárultak 1995-ös és 1996-os budapesti útjaim. Az elsőre a Greenberg Gallery által tervezett, *A magyar kör* című kiállítás előkészítése adott alkalmat, amely igyekezett egybegyűjteni egy nagyobb kirakós darabjait, egymás mellé állítva maroknyi nemzetközi hírnevű fotográfust a saját hazájuk határain kívül alig ismert művészekkel. A kiállításhoz katalógus is készült, Kincses Károlynak, a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeum korábbi igazgatójának az előszavával. Második utamon, 1996-ban Joan Munkácsit, a páratlan magyar fotográfus, Martin Munkácsi lányát, valamint az ő nagybátyját, Muky Munkácsi híres hollywoodi stábfotóst kísértem Magyarországra, a Magyar Fotográfiai Múzeum által szervezett *Munkácsi & Munkácsi* kiállításra. Itt ismerkedtem meg Pőcze Attilával, a múzeum ösztöndíjas diákjával, aki nagylelkűen körbekalauzolt a városban. Ezek a rendkívül emlékezetes momentumok ösztönzőleg hatottak rám.

1996 őszén úgy döntöttem, saját galériát nyitok. Ez volt az első galéria Chelsea-ben, New York viszonylag elhanyagolt, fejlesztés alatt lévő városrészében, amely kizárólag a fotográfiának szentelte tevékenységét. Nehéz, de annál izgalmasabb kezdet volt. 1998-ban, minden előzmény nélkül megkeresett Szilágyi Sándor magyar fotográfus, kurátor és író azzal, hogy érdekelne-e egy kiállítás bemutatása kortárs magyar fotósok munkáiból. Nehezen engedhettem meg magamnak ekkora kockázatot, mégsem tudtam ellenállni. Adódik-e annál alkalmasabb pillanat, mint mikor az embernek nincs mit vesztenie? Sándor (Saci) és én hamarosan bemutattuk első közös vállalkozásunkat a galériában *Feltalálók és alkimisták* címmel, egy időben a Saci által a Magyar Konzulátus Keleti 52. utcai épületében rendezett másik, *Take Five* című tárlattal. 1999 és 2002 között mindkét helyszínen további kiállításokat rendeztünk.

Körülbelül ugyanebben az időben, 1997-ben Pőcze Attila

opening of the exhibition *"André Kertész: The New York Years, 1936-1985"* at the Howard Greenberg Gallery in Soho. The gallery had just begun its representation of the artist and André's New York work, post-dating his early years in Hungary and Paris, was the least known. I was then director of the gallery and was privileged to be designated liaison with the Kertész Estate. My passion for Hungarian photography grew over the years, fueled by trips to Budapest in 1995 and 1996, the first in preparation for mounting the exhibition *"The Hungarian Circle"* at the Greenberg Gallery, which brought together a few pieces of a much larger puzzle, joining a handful of photographers who had gained international renown with those who were little-known outside their own borders. A catalogue accompanied the show with an essay by Károly Kincses, former Director of the Hungarian Museum of Photography in Kecskemet. On my second trip in 1996 I accompanied Joan Munkácsi, daughter of the inimitable Hungarian photographer Martin Munkácsi, and her uncle Muky Munkácsi, a celebrated Hollywood still photographer, for the opening of *"Munkácsi & Munkácsi,"* an exhibition organized by the Hungarian Museum of Photography. I was fortunate to meet Attila Pőcze, a student under scholarship at the Museum, who generously escorted me around the city. These occasions were extraordinarily memorable and stimulating.

In the fall of 1996 I decided to open my own gallery. Situated in the newly emerging art district of Chelsea, a relatively undeveloped section of New York City, it would be the first gallery in the area devoted exclusively to photography. It was a tough go, but exciting nevertheless. In 1998, out of the blue, I was contacted by Sándor Szilágy, a Hungarian photographer, curator and writer. Would I be interested in presenting an exhibition of the work of contemporary Hungarian photographers? I could barely afford to take this risk, but also could not resist. What better time to take a chance when I had nothing to lose? Sándor (Saci) and I soon presented our first collaborative effort at the gallery, an exhibition called "Inventors and Alchemists," which ran concurrent with "Take Five," a second show installed by Saci at the Hungarian Consulate on East 52nd Street. We followed up in 1999 and 2002 with additional shows presented at each venue.

megnyitotta gyönyörű, utcára néző kirakattal rendelkező Vintage Galériáját Budapesten, ahol korai modernista és huszadik század közepi magyar fotográfusokat állított ki. Felvetettem Robertnek, milyen testhezálló feladat lenne Attila számára, ha ő lenne az André Kertész Hagyaték első európai képviselője, és Robert beleegyezett. Azóta számos remek alkalom kínálkozott az együttműködésre, hiszen a magyar fotóművészet története egyre bővül. Amikor pár évvel ezelőtt Robert megmutatta nekem Barna Anna fényképeit, izgatott lettem. Egy ismeretlen magyar fotográfus! És André Kertész barátja. Riporter az 1930-as évek Párizsában. Rejtély. Reméltem, Attila érdeklődését is felkeltik a fényképek. Bele is egyezett, hogy bemutat néhányat közülük saját standján a Paris Photo-n 2013 novemberében, majd 2014-ben. A kapott pozitív visszajelzések alapján azt javasolta, állítsunk össze egy katalógust és szervezzünk Budapesten is egy kiállítást.

Ez év január 9-én Attila felhívott, és nagy meglepetésünkre tudatta velünk, hogy a Baki Péter vezette Magyar Fotográfiai Múzeum vállalta Barna Anna fényképeinek a kiállítását március 13. és május 30. között, mindössze két hónap múlva. Megírnám-e a katalógus szöveget? Természetesen! De miről is lehetne írni? Hol találhatnék több információt? Megannyi megválaszolatlan kérdés. Lehetséges-e például, hogy az eredeti családneve Braun volt? A német Braun magyarul Barna. A tizenkilencedik és huszadik század fordulóján bevett névváltoztatás volt ez az asszimilálódni kívánók körében. Lehetséges, hogy Barna Anna is zsidó volt, mint Kertész, és talán emiatt döntött a Párizsba való áttelepülés mellett?

E röpke néhány hét alatt csak kevés információmorzsát tudtam összeszedegetni a válaszra váró kérdésekhez. Sok minden még mindig bizonytalan, és talán nem is derül rá fény sohasem. Egyetlen áttörésként a véget nem érő keresgélés után, az interneten mégiscsak találtam egy listát azokról az utasokról, akik 1946. október 22-én a franciaországi Cherbourg-ból kihajóztak New York felé az S.S. Ile de France fedélzetén. És ott „Az Egyesült Államokba tartó külföldi állampolgárok jegyzékében", a 13. számú lista 6. sorában megláttam a nevet: BARNA Anna. Életkora 45 év és 2 hónap, neme nő, családi állapota hajadon, hivatása vagy foglalkozása „Photogr".

About the same time, in 1997, in a beautiful storefront in Budapest, Attila Pőcze opened Vintage Galeria to showcase early modernist and mid-twentieth century Hungarian photography. I suggested to Robert Gurbo that it would be fitting for Attila to become the first European representative of the Estate of André Kertész, and he agreed. We have since had many fine opportunities to work together as the history of Hungarian photography continues to expand. When Robert showed me Anna Barna's photographs a few years ago I was intrigued – an unknown Hungarian photographer! A friend of André Kertész, a journalist in Paris in the 1930s, a mystery. I hoped the photographs might be of interest to Attila. He consented to take the work on, showing some of Barna's photographs at his booth at Paris Photo in November 2013, and again in 2014. He received a positive response and suggested producing a catalogue and perhaps arranging an exhibit in Budapest.

To our surprise, Attila contacted me on January 9 to announce that the Hungarian Museum of Photography, under the directorship of Peter Baki, had committed to an exhibition of Anna Barna's photographs from March 13 - May 30, just two months hence. Would I write the text for the catalogue? Of course! But what was there to write? Where to search for information? So many unanswered questions. Was it possible, for instance, that her original family name was Braun? The German name "Braun" translates to brown. "Barna" in Hungarian translates to brown. In an attempt to assimilate, it was a common name change in Eastern Europe in the late nineteenth and early twentieth century. Was it possible, like Kertész, that Anna Barna was Jewish, which may have contributed to her decision to relocate to Paris?

In a few short weeks, I managed to gather a few bits of information to add to the hopper. Much remains elusive and will perhaps never be known. However, a single breakthrough, after endless internet searches, came with the finding of a list of passengers who departed Cherbourg, France, on October 22, 1946, bound for New York aboard the S.S. Ile de France. There! Line 6 on List 13 of this "Manifest of Alien Passengers for the United States" was the name: BARNA Anna. Her age was stated as 45 years 2 months, her sex as female, her married status as single, and her calling or occupation as "Photogr."

A jegyzékben szereplő további adatok sokat elárulnak Barna Annáról:
Olvasni tud: igen
Milyen nyelven olvas: Fr./Ang. Ném.
Írni tud: igen
Nemzetiség (Mely ország állampolgára): nincs N. *(állampolgársága nincs, hontalan)*
Faj vagy népcsoport: magyar
Születési helye, ország: Magyarország
Születési helye, város vagy település, állam, tartomány vagy kerület: Budapest
Bevándorlási engedély, útlevél vízum vagy visszatérési vízum száma: QIV 142 *(QIV = Kvóta Alapján Kiadott Vízum)*

Additional details set forth on the manifest regarding Anna Barna were revealing:
Able to Read: yes
Read what language: Fr./Eng. Germ
Write: yes
Nationality (Country of which citizen or subject): without N. *(without nationality, stateless)*
Race or people: Magyar
Place of Birth, Country: Hungary
Place of Birth, City or town, State, Provence or District: Budapest
Immigration Visa, Passport Visa, or Reentry Permit Number: QIV 142 *(QIV = Quota Issued Visa)*

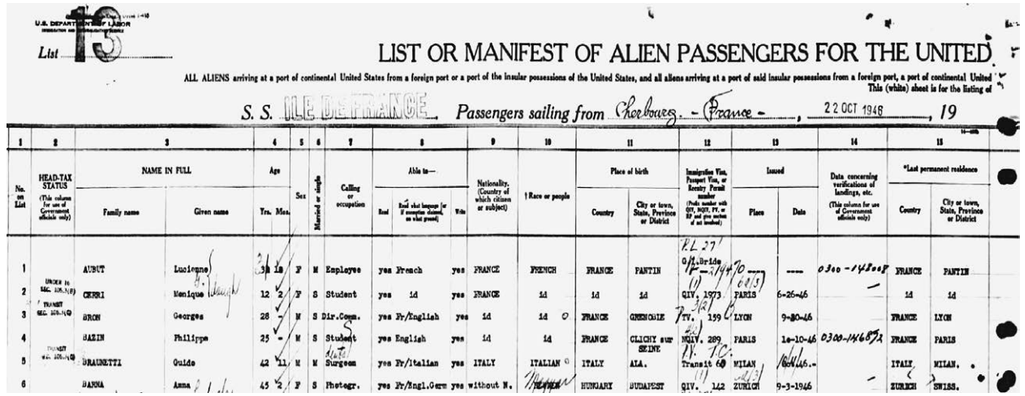
U.S. DEPARTMENT OF LABOR
List 19

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED

ALL ALIENS arriving at a port of continental United States from a foreign port or a port of the insular possessions of the United States, and all aliens arriving at a port of said insular possessions from a foreign port, a port of continental United
This (white) sheet is for the listing of

S. S. ILE DE FRANCE Passengers sailing from Cherbourg - France -, 22 OCT 1948, 19

1	2	3		4		5	6	7	8		9	10	11		12	13		14	15	
No. on List	HEAD-TAX STATUS (This column for use of Government officials only)	NAME IN FULL: Family name	NAME IN FULL: Given name	Age: Yrs.	Age: Mos.	Sex	Married or single	Calling or occupation	Able to— Read	Able to— Read what language (or if complete answer, on that page)	Able to— Write	Nationality (Country of which citizen or subject)	Race or people	Place of birth: Country	Place of birth: City or town, State, Province or District	Immigration Visa, Passport Visa, or Reentry Permit number	Issued: Place	Issued: Date	Data concerning verifications of landings, etc.	*Last permanent residence: Country	*Last permanent residence: City or town, State, Province or District
1		AUBUT	Lucienne	34	10	F	M	Employee	yes	French	yes	FRANCE	FRENCH	FRANCE	PANTIN	RL 27 QUIRIDE IP-274470 (1)	----	----	0300-148008	FRANCE	PANTIN
2	UNDER 16 SEC. 108.1(g)	CERRI	Monique	12	2	F	S	Student	yes	Fr	yes	FRANCE	Fr	Fr	Fr	QIV. 1973	PARIS	6-26-46		Fr	Fr
3	TRANSIT SEC. 108.1(d)	BRUN	Georges	28	-	M	S	Dir.Com.	yes	Fr/English	yes	Fr	Fr	FRANCE	GRENOBLE	TV. 159	LYON	9-30-46		FRANCE	LYON
4	TRANSIT SEC. 108.1(d)	SARIN	Philippe	25	-	M	S	Student	yes	English	yes	Fr	Fr	FRANCE	CLICHY sur SEINE	NIIV. 289	PARIS	10-10-46	0300-146687A	FRANCE	PARIS
5		BRAMETTI	Guido	42	11	M	M	Surgeon	yes	Fr/Italian	yes	ITALY	ITALIAN ①	ITALY	ALA.	Transit 68	MILAN	10/11/46.		ITALY	MILAN.
6		BARNA	Anna	45	2	F	S	Photogr.	yes	Fr/Engl.Germ	yes	without N.		HUNGARY	BUDAPEST	QIV. 142	ZURICH	9-3-1946		SURICH	SWISS.

Kiállítás helye: Zürich
Kiállítás dátuma: 9-3-46
Utolsó állandó lakhelye, ország: Zürich *(sic!)*
Utolsó állandó lakhelye, város vagy település; állam, tartomány vagy kerület: Svájc *(sic!)*
A legközelebbi rokon vagy barát neve és teljes lakcíme abban az országban, ahonnan a külföldi állampolgár érkezett: Barát Mrs KUZI-Wierchitz Zürich - Svájc
Utazásának végcélja: N.Y. N.Y.
Ki fizette utazását?: International Rescue/Rel. *(Nemzetközi Menekültügy)*
Van-e a birtokában 50 dollár?: igen

Issued, Place: Zurich
Issued, Date: 9-3-46
Last permanent residence, Country: Zurich *(sic.)*
Last permanent residence, City or town, State, Province or District: Swiss. *(sic.)*
The name and complete address of nearest relative or friend in country whence alien came: Friend Mrs KUZI-Wierchitz a Zurich - Switzerland
Final destination: N.Y. N.Y.
By whom was passage paid?: International Rescue/Rel.
Whether in possession of $50?: yes
Whether ever before in the United States: no

Járt-e már az Egyesült Államokban ezelőtt: nem
Rokon vagy barát, akihez utazik, névvel és teljes lakcímmel: Barát, Estelle E. DOBO, No 7 Dwight - Poughkespie *(Poughkeepsie)* - N.Y.
Mennyi időre szándékozik az Egyesült Államokban maradni: ind. *(határozatlan ideig)*
Szándékában áll-e az USA állampolgárává válni: igen
Magasság: 5 láb 0 hüvelyk *(kb. 152 cm)*
Hajszín: fekete
Szeme: barna
Különleges ismertető jele: nincs

Ennek a dokumentumnak a meglelése után kezdett formát ölteni a további információkeresés.

Az S.S. Ile de France az 1. világháború vége után épült első jelentős óceánjáró volt. Az 1927-ben indult próbajáratok során az Ile de France a leginnovatívabb és a legszebben berendezett hajónak számított, amelyet az Általános Transzatlanti Társaság valaha is építtetett, s ezt a státuszát egészen 1932-ig fenntartotta, amikor is megépült testvérhajója, a Normandie. Az Ile de France a társaság hajóinak ékköveként több mint egy évtizedig szolgálta utasainak luxuskényelmét.

Az Ile de France sorsa 1939. szeptember 3-án drámai fordulatot vett. Alig pár órával azelőtt, hogy Franciaország és az Egyesült Királyság hadat üzent Németországnak, az utolsó hajóként elhagyta a kikötőt a szokásos kapacitásánál négyszázzal több, 1777 utassal és mintegy 800 fős legénységgel a fedélzetén. Kivilágítás nélkül hajózva biztonságban megérkezett New Yorkba szeptember 9-én. Míg útja tartott, tizenhat hajót süllyesztettek el, ám az Ile de France diadalmasan átszelte az óceánt. Ideiglenesen Staten Island-re vontatták, majd 1940 márciusában a Brit Admiralitás parancsnoksága alatt újra szolgálatba állt: fekete és szürke festékkel álcázva 12 000 tonna hadianyagot szállított Európába. 1941-ben pedig csapatszállító hajóként lépett aktív szolgálatba. 1942-ben, észak-afrikai hadifoglyok szállítására készülve megfosztották látványos belső dekorációitól, s fedélzetét szögesdrótokkal kiegészítve börtönhajóvá alakították. 1942-43-ban újabb átépítésen esett át, ismét csapatszállító hajó lett belőle.

Miután véget ért a 2. világháború, az Ile de France 1945. szeptember 2-án újra francia zászló alá került. Még körülbelül egy évig amerikai és kanadai katonákat szállított haza

Whether going to join a relative or friend; state name and complete address: Friend Estelle E. DOBO, No 7 Dwight - Poughkespie *(Poughkeepsie)* - N.Y.
Length of time alien intends to remain in the United States: ind. *(indefinitely)*
Whether alien intends to become a U.S. citizen: yes
Height: 5 feet 0 inches
Hair: black
Eyes: brown
Marks of Identification: none

From the discovery of this document, the search for more information took form.

The S.S. Ile de France was the first major ocean liner constructed following the conclusion of World War I. Entering trial runs in 1927, the Ile de France was considered the most innovative and beautifully outfitted ship ever built under the aegis of the Compagnie Générale Transatlantique, a status held until the launch of her sister ship, the Normandie, in 1932. Serving passengers in luxury for over a decade, the Ile de France was a feather in the cap of the French line.

The course of the Ile de France took a dramatic turn on September 3, 1939. Just a few hours before France and the United Kingdom declared war on Germany, she set sail carrying 1,777 passengers (about 400 over her usual capacity) and a crew of about 800, becoming the last ship to leave port. She travelled without the aid of illumination, arriving safely in New York on September 9. During her time at sea, sixteen vessels were sunk by warfare, but the Ile de France triumphed. She was temporarily towed to Staten Island before resuming service in March 1940 under the command of the British Admiralty. Painted black and grey for camouflage, she was loaded with 12,000 tons of war material for transport to Europe. In 1941 she began active service as a troop ship. In 1942 her spectacular interior decor was ripped out and she was converted to a prison ship, complete with barbed wire on the decks, to prepare for the transference of POWS from North Africa. In 1942-1943 she was altered once again to accommodate troop transport.

With the end of World War II on September 2, 1945, the Ile de France was returned to the French flag. She

Európából. 1946. október 22-én, anélkül, hogy átépítették volna, elindult a háború utáni első személyszállító útjára Cherbourg-ból New York felé. Fedélzetén Barna Anna kisasszony hontalan utassal, aki a C osztályon utazott, az 1946 szeptember 3-án Zürichben megszerzett, Kvóta alapján kiállított, 142. sz. vízumával.

1945. december 22-én Harry Truman elnök kormánya kiadta a hontalanok befogadására vonatkozó irányelvét és nyilatkozatát *(Directive and Statement on Displaced Persons)*, amely majd a mentőkötelet jelenti Barna Anna és a hozzá hasonló százezrek számára. Ez többek között a következőket szögezte le:

A háború következtében Európa népessége körében megdöbbentő méreteket öltött a hontalanná váltak száma. Számos humanitárius szervezet, köztük az Egyesült Nemzetek Segélyezési és Rehabilitációs Igazgatósága fáradozik azon, hogy megoldja a százezrek hontalanná válása következtében felmerülő rengeteg problémát. Minden erőfeszítést megtesznek azért, hogy az Európa különböző országaiban lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és menekültek visszatérhessenek korábbi otthonaikba. A legnagyobb nehézséget az jelenti, hogy oly sokaknak közülük nincs többé otthonuk, ahová visszatérhetnének. A hontalanná váltak problémája szinte felfoghatatlan nagyságrendű.

Néhány európai ország, közöttük Svájc, Svédország, Franciaország és Anglia már lépéseket tesznek a megoldására. Az Egyesült Államok is részt vállal a szenvedés enyhítésének a felelősségéből. A jelenlegi bevándorlási törvényeink által megengedett kereteken belül minden lehetséget meg kell tennünk, hogy megkönnyítsük néhány hontalan és menekült beutazását az Egyesült Államokba.

Ily módon tehetünk valamit az emberi szenvedés enyhítéséért, és példát mutathatunk a világ többi országa számára is, amelyek ugyancsak képesek lehetnek arra, hogy befogadják a háború elszenvedőit. Alapvetőnek tartom, hogy ezt mi magunk is megtegyük, felmutatva legjobb szándékainkat, amikor más nemzeteket arra kérünk, nyissák meg kapuikat e célból.

A többségük Közép- és Kelet-Európa és a Balkán szülötte. Az ezen országokra összesen meghatározott éves bevándorlási keret megközelítőleg 39 000, amelynek kétharmada Németországot illeti. A törvény úgy rendelkezik, hogy egy adott hónapon belül a kiadott vízumok száma nem haladhatja meg az éves keret 10 százalékát. Ez azt jelenti, hogy mostantól kezdve havonta mindössze 3 900 vízum adható ki az ezen országokból származók számára.

A háborús évek alatt nagyon kevesen vándoroltak be az Egyesült Államokba. Az 1942-es pénzügyi évben a bevándorlási kvóta csupán 10 százaléka került kihasználásra; 1943-ban 5 százaléka; 1944-ben 6 százaléka; 1945-ben 7 százaléka. 1945. november 30-a, a jelenlegi pénzügyi év ötödik hónapjának végéig az európai országokra eső kvóta csupán 10 százalékát használtuk fel. Ezek a felhasználatlan keretek azonban nem vihetők át egyik évről a másikra, és nem is áll szándékomban arra kérni a Kongresszust, hogy változtassa meg ezt a szabályt.

Az alacsony bevándorlási számokért elsősorban az ellenség által támasztott megszorítások, a szállítási nehézségek és a konzulátusi intézmények hiánya a felelős. Az utóbbi öt évben az Egyesült Államokba befogadott európaiak többsége még a háború előtt hagyta el Európát, majd valamely Európán kívüli ország területéről érkezett hozzánk.

Úgy gondolom, hogy az emberi tisztesség és minden emberi lény alapvető sorsközössége azt kívánja meg, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk a megállapított bevándorlási kereteknek az emberi szenvedés enyhítése érdekében történő kihasználására. Megteszem azokat a lépéseket, melyek szükségesek ahhoz, hogy ez a lehető legrövidebb időn belül megtörténjen.

Azt szeretnénk, hogy a hontalanok között, akiknek az Egyesült Államokba való belépését ennek az elképzelésnek az alapján engedélyezzük, többségben legyenek az elárvult gyermekek, szigorúan szem előtt tartva a törvény azon előírásait, amelyek megtiltják olyan személyek belépését, akik előbb vagy utóbb segélyezendővé válhatnak. Az ezen a területen felelősségteljes munkát végző jóléti szervezetek garantálják majd, hogy ezek a gyermekek ne jelentsenek a későbbiekben terhet a költségvetés számára.

Hasonló garanciát kell és fogunk biztosítani a felnőtt személyekre vonatkozóan is. Ezek a jóléti szervezetek az elmúlt években kiválómutatókat értek el, és arról tájékoztattak, hogy az általuk támogatott befogadottak közül egyetlen egy sem rótt terhet közösségére. Ezen kívül a bevándorlók közül számosan lesznek olyanok, akik közeli családi kapcsolatokkal rendelkeznek az Egyesült Államokon belül, és akiket rokonaik támogatnak majd, míg nem kerülnek abba a helyzetbe, hogy gondoskodjanak saját megélhetésükről.

continued to carry American and Canadian soldiers home from Europe for about a year. Without being refitted, she commenced her first post-war commercial voyage on October 22, 1946, sailing from Cherbourg for New York. On board was "BARNA, Melle. Anna," a Classe C passenger, stateless, carrying Quota Issued Visa 142, which she had acquired in Zurich on September 3, 1946.

On December 22, 1945, the Administration of President Harry Truman issued a "Directive and Statement on Displaced Persons." To Anna Barna, and hundreds of thousands like her, it would present a lifeline. In part, the Directive affirmed:

The war has brought in its wake an appalling dislocation of populations in Europe. Many humanitarian organizations, including the United Nations Relief and the Rehabilitation Administration, are doing their utmost to solve the multitude of problems arising in connection with this dislocation of hundreds of thousands of persons. Every effort is being made to return the displaced persons and refugees in the various countries of Europe to their former homes. The great difficulty is that so many of these persons have no homes to which they may return. The immensity of the problem of displaced persons and refugees is almost beyond comprehension.

A number of countries in Europe, including Switzerland, Sweden, France and England, are working toward its solution. The United States shares the responsibility to relieve the suffering. To the extent that our present immigration laws permit, everything possible should be done at once to facilitate the entrance of some of these displaced persons and refugees into the United States.

In this way we may do something to relieve human misery and set an example to the other countries of the world which are able to receive some of these war sufferers. I feel that it is essential that we do this ourselves to show our good faith in requesting other nations to open their doors for this purpose.

Most of these persons are natives of central and eastern Europe and the Balkans. The immigration quotas for all these countries for one year total approximately 39,000, two-thirds of which are allotted to Germany. Under the law, in any single month the number of visas issued cannot exceed 10 per cent of the annual quota. This means that from now on only about 3,900 visas can be issued each month to persons who are natives of these countries.

Very few persons from Europe have migrated to the United States during the war years. In the fiscal year 1942, only 10 per cent of the immigration quotas was used; in 1943, 5 per cent; in 1944, 6 per cent; and in 1945, 7 per cent. As of Nov. 30, 1945, the end of the fifth month of the present fiscal year, only about 10 per cent of the quotas for the European countries has been used. These unused quotas, however, do not accumulate through the years, and I do not intend to ask the Congress to change this rule.

The factors chiefly responsible for these low immigration figures were restraints imposed by the enemy, transportation difficulties and the absence of consular facilities. Most of those Europeans who have been admitted to the United States during the last five years were persons who left Europe prior to the war, and thereafter entered here from non-European countries.

I consider that common decency and the fundamental comradeship of all human beings require us to do what lies within our power to see that our established immigration quotas are used in order to reduce human suffering. I am taking the necessary steps to see that this is done as quickly as possible.

Of the displaced persons and refugees whose entrance into the United States we will permit under this plan, it is hoped that the majority will be orphaned children. The provisions of law prohibiting the entry of persons likely to become public charges will be strictly observed. Responsible welfare organizations now at work in this field will guarantee that these children will not become public charges.

Similar guarantees have to be or will be made on behalf of adult persons. The record of these welfare organizations throughout the past years has been excellent, and I am informed that no persons admitted under their sponsorship have ever become charges on their communities. Moreover, many of the immigrants will have close family ties in the United States and will receive the assistance of their relatives until they are in a position to provide for themselves.

These relatives or organizations will also advance the necessary visa fees and travel fare. Where the necessary funds for travel fare and visa fees have not been advanced

Ezek a rokonok vagy szervezetek ugyancsak megelőlegezik a szükséges vízumdíjakat és utazási költségeket. Amennyiben nincs olyan jóléti szervezet vagy rokon, aki megelőlegezné az utazási költségeket és a vízumdíjakat, akkor az egyéni kérelmezőnek kell ezeket a költségeket fedeznie. Így tehát ezeknek a bevándorlóknak az átkelése az Atlanti-óceánon az amerikai adófizetők egyetlen dollárjába sem kerül majd.

Az Egyesült Államokba való belépéshez vízum megszerzése szükséges a Külügyminisztérium valamely konzuli hivatalától. Mint az köztudott, számos konzulátusunk bezárt és felfüggesztette működését világszerte, amikor kitört a háború. Fizikai képtelenség lenne ezek mindegyikét egy csapásra újra megnyitni és személyzettel feltöltetni. Következésképpen ki kell jelölni azt a területet, amelyre azonnali erőfeszítéseinket koncentráljuk. Fájdalmas szükségszerűséget jelent ez, hiszen az elé a szinte lehetetlen választás elé állít minket, hogy különbséget tegyünk a szenvedés fokozatai között. Ha azonban visszariadunk a döntés meghozatalától csak azért, mert az elkerülhetetlenül önkényes lesz, akkor sohasem határozzuk el magunkat, és végül nem segítünk senkin.

Az a döntés született tehát, hogy azonnali erőfeszítéseinket az amerikai megszállási övezetekre koncentráljuk Európában. Ez azonban nem jelenti egyben azt is, hogy teljes mértékben kizárjuk vízum kiadásának a lehetőségét a világ más részein.

Európai zónáinkban minden jelentősebb európai ország állampolgárai megtalálhatóak. A törvény szerint a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és menekültek számára származási országuk alapján kerül sor vízum kiadására, méltányosan elosztva mindenféle vallású, felekezetű és nemzetiségű személy között.

Szándékaink szerint a lehető leghamarabb helyreállítjuk a rendes konzulátusi intézményeket a világ minden részén, s ezzel majd visszaáll a vízumkérelmek befogadásának és elbírálásának megszokott ügymenete. Most azonban halaszthatatlan feladatunk, hogy oly módon cselekedjünk, amivel azonnali és kézzelfogható eredményeket érünk el. Remélem, kora tavaszra minden európai zónánkban működésre készen állnak majd a megfelelő konzulátusi intézmények, s a bevándorlás azonnal megkezdődhet, amint rendelkezésre állnak a hajók.

Tudomásom szerint különféle törvényjavaslatokat terjesztettek a Kongresszus elé, amelyek vagy megtiltanák, vagy szigorúan korlátoznák a további bevándorlást. Remélem, ezek a javaslatok nem kerülnek elfogadásra. Ez a kimondhatatlan emberi szenvedésekkel teli időszak nem olyan idő, amikor bezárhatjuk, vagy csupán szűk résre nyithatjuk kapuinkat. Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy bármely erőfeszítés, amelyet a hontalanok és menekültek gondjainak az enyhítésére teszünk, szigorúan és megmásíthatatlanul a törvény által előírt jelenlegi kereteken belül marad.

Elsődleges feladatunk az Egyesült Államokba való belépés megkönnyítése a még Európában tartózkodó hontalanok és menekültek számára. Ennek a nagyobb problémának a megoldása érdekében utasítom a külügyminisztert, az igazságügy-minisztert, a hadügyminisztert, a Háborús Hajózási Kabinet (War Shipping Administration) vezetőjét és a Közegészségügyi Szolgálat tiszti főorvosát, hogy haladéktalanul tegyenek meg minden szükséges lépést a bevándorlási kvóta értelmében a hontalanok és menekültek beutaztatásának előmozdítására Európából az Egyesült Államokba. Ezeknek a hatóságoknak a képviselői hamarosan Európába indulnak, hogy előkészítsék a részletes terveket e feladat azonnali végrehajtására.

Kiadtam a mellékelt utasítást a felelős kormányhivataloknak az irányelv végrehajtására. Hangsúlyozni kívánom mindenekelőtt, hogy ebben az utasításban nem szerepel semmi olyan, amely elvenné egyetlen amerikai katona, felesége vagy gyermekei elől a helyet egy hazatartó hajón, vagy késleltetné hazatérését.

Itt az alkalom Amerika számára, hogy példát mutasson a világ többi részének az emberi szenvedés enyhítésére irányuló összefogásról.

Ennek az utasításnak köszönhetően vált lehetővé Barna Anna számára a beutazási engedély kiadása és Amerikába való áthajózása. De hogyan került Svájcba? Ki volt a zürichi

by a welfare organization or relative, the individual applicant must meet these costs. In this way the transportation of these immigrants across the Atlantic will not cost the American taxpayers a single dollar.

In order to enter the United States it is necessary to obtain a visa from a consular officer of the Department of State. As everyone knows, a great many of our consular establishments all over the world were disrupted and their operations suspended when the war came. It is physically impossible to reopen and to re-staff all of them overnight. Consequently it is necessary to choose the area in which to concentrate our immediate efforts. This is a painful necessity because it requires us to make an almost impossible choice among degrees of misery. But if we refrain from making a choice because it will necessarily be arbitrary, no choice will ever be made and we shall end by helping no one.

The decision has been made, therefore, to concentrate our immediate efforts in the American zones of occupation in Europe. This is not intended, however entirely to exclude issuance of visas in other parts of the world.

In our zones in Europe there are citizens of every major European country. Visas issued to displaced persons and refugees will be charged, according to law, to the countries of their origin. They will be distributed fairly among persons of all faiths, creeds and nationality.

It is intended that, as soon as practicable, regular consular facilities will be reestablished in every part of the world, and the usual, orderly methods of registering and reviewing visa applications will be resumed. The pressing need, however, is to act now in a way that will produce immediate and tangible results. I hope that by early spring adequate consular facilities will be in operation in our zones in Europe, so that immigration can begin immediately upon the availability of ships.

I am informed that there are various measures now pending before the Congress which would either prohibit or severely reduce further immigration. I hope that such legislation will not be passed. This period of unspeakable human distress is not the time for us to close or to narrow our gates. I wish to emphasize, however, that any effort to bring relief to these displaced persons and refugees must and will be strictly within the limits of the present quotas as imposed by law.

Our major task is to facilitate the entry into the United States of displaced persons and refugees still in Europe. To meet this larger problem, I am directing the Secretary of State, the Attorney General, the Secretary of War, the War Shipping Administrator and the Surgeon General of the Public Health Service to proceed at once to take all appropriate steps to expedite the quota immigration of displaced persons and refugees from Europe to the United States. Representatives of these officials will depart for Europe very soon to prepare detailed plans for the prompt execution of this project.

The attached directive has been issued by me to the responsible Government agencies to carry out this policy. I wish to emphasize, above all, that nothing in this directive will deprive a single American soldier or his wife or children of a berth on a vessel homeward bound, or delay their return.

This is the opportunity for America to set an example for the rest of the world in cooperation toward alleviating human misery.

André Kertész: Önarckép Barna Annával és ismeretlen nővel / Self Portrait with Anna Barna and unidentified woman, Paris, 1930's

From this directive, the issuance of a visa to Anna Barna and her passage to America was made possible. But how did she find her way to Switzerland? Who was her friend in Zurich, Mrs. Kuzi-Wierchitz? Perhaps itself a misspelling of the name Werschetz?

André Kertész moved to Paris from Budapest in 1925. It was in Paris that he found his metier and excelled as an artistic and documentary photographer. Sometime prior to 1936, the year André and Elizabeth Kertész emigrated from Paris to New York, Anna Barna and André met. The Hungarian community in Paris was close-knit. It is not surprising that two Hungarians of approximately

barátnő, az a bizonyos Kuzi-Wierchitz asszony? Talán elírás történt, és az igazi név Werschetz?

André Kertész 1925-ben költözött Budapestről Párizsba. Párizsban találta meg hivatását és itt vált kiemelkedő fotóművésszé és dokumentarista fotóssá. Barna Anna itt ismerkedett meg Andréval valamikor 1936 előtt, mielőtt André és Elizabeth Kertész New Yorkba emigráltak. A párizsi magyarok igen szoros közösségé kovácsolódtak. Semmi meglepő nincs abban, hogy két közel egykorú és azonos érdeklődésű magyar útja előbb-utóbb keresztezte egymást. Robert Gurbo emlékszik egy fényképre, amelyen Anna és André együtt látható, Anna egy jegyzetfüzettel, André pedig egy fényképezőgéppel. Valószínűleg alkalmanként riporterként is dolgozhattak együtt. Vajon André tanította őt, mielőtt elhagyta volna Párizst? Vagy már akkor is fotográfus volt? Vajon megengedte neki, hogy használja a sötétkamráját? Bemutatta ismerőseinek? 1938-ban Annának volt egy sajtóigazolványa, amelyen a Lutetia Press Nemzetközi Sajtószolgálat – Service de Press International, 6, rue Vavin, Paris VI – fotóriportereként szerepel. Anna fotográfusi bélyegzőjén a „46, Pl. Jules Ferry, Montrouge" lakcím szerepel, Párizs egyik külvárosában, alig valamivel délre a 16. kerülettől. A ház, amelyben akkoriban Montrouge-ban élt, ma már nem létezik, egy modernebb, talán az 1960-as vagy 1970-es években épült ház áll a helyén. Robert Doisneau-nak is Montrouge-ban volt az állandó lakóhelye és műterme 1937-től egészen 1994 -ben bekövetkezett haláláig. Vajon Anna és Doisneau ismerték egymást? Robert Doisneau jól ismerte André munkásságát a párizsi években. Vajon kapcsolatuk kiterjedt Annára is?

LUTETIA PRESS
SERVICE DE PRESSE INTERNATIONAL
6, RUE VAVIN – PARIS (VIe)
ANNÉE 1938
CARTE DE RÉDACTEUR
Reporter-Photographe
Nous prions les Autorités, ainsi que nos Confrères de la Presse de France et de l'Etranger de bien vouloir faciliter la mission de notre Collaborateur.
Mademoiselle Anna BARNA
LUTETIA-PRESS
PARIS - VIe - 6, Rue Vavin
TÉL. ODÉON 76-38
LE DIRECTEUR
N° 78
SIGNATURE DU TITULAIRE
Anna Barna

Barna Anna sajtóigazolványa / Anna Barna's press card, 1938

A német csapatok 1940. június 14-én bevonultak Párizsba. Hol töltötte vajon Barna Anna a háború éveit? Egyik helyről a másikra költözött? Rejtőzködnie kellett? Vagy fotóriporterként dolgozott tovább? Netán internálták?

Barna Annával együtt 1946-ban számos nemzet tagja kelt át az Atlanti-óceánon – franciák, olaszok, oroszok, lengyelek, kubaiak, palesztinaiak, mexikóiak, belgák, németek – akik a legkülönfélébb foglalkozásúaknak vallották magukat, többek között orvosok, diákok, titkárok, bányászok, pincérek, újságírók, ápolónők, misszionáriusok, papok, szabók, hogy csak egy párat említsünk. A New York-i napilapok október 29-én beszámoltak az Ile de France megérkezéséről, amely „a békeidők első utasszállítójaként szelte át az óceánt New Yorkba", s a hajó 1 588 utasa között kiemelték Elsa Schiaparelli ünnepelt divattervező, Louis Fourestier híres párizsi karmester, Vera Laroche színésznő és William Howard Hoeffer, a dúsgazdag amerikai „smaragdkirály" nevét. Az út során Anna nem érintkezhetett az első és második osztályon utazókkal, és partraszállásakor sem vonhatta magára a sajtó figyelmét.

Halványak a nyomok Barna Anna Egyesült Államokban töltött első éveiről, de figyelemreméltó a New York állambeli Poughkeepsie-ben élő Estelle E. Dobóhoz fűződő kapcsolat, akit Anna megjelölt mint fogadóját. Estelle E. Dobo, lánykori nevén Effron 1908-ban született New Yorkban orosz zsidó szülőktől. Férje, Dr. Steven Dobo, Dobó István néven született Szegeden, 1901. november 24-én, Barna Annával egy évben. Dr. Dobo orvosként dolgozott Milánóban húsz évig, mielőtt Kubán keresztül Amerikába emigrált 1939. október 6-án. Amerikai honosítás iránti kérelmük szerint ő és Estelle 1939. április 13-án kötöttek házasságot Havannában. Az 1940-es amerikai népszámlálási adatok szerint a házaspár a feleség szüleivel együtt élt Poughkeepsie-ben, ahol később Dr. Dobo pszichiátriai praxist létesített. A 2003-ban elhunyt Estelle-ről és a nála korábban, 1998-ban elhunyt Stevenről úgy emlékeznek meg, mint az emberi jogi szervezeteket támogató filantróp párról. Az nem derült ki, honnan ismerték, és mennyire közeli kapcsolatban álltak Barna Annával, de minden bizonnyal fontos szerepet játszottak Amerikába való érkezésében.

A Barna Anna néhány fényképének a hátulján látható pecsét tanúsága szerint lakcíme New Yorkban a Nyugati 15. utca 131. szám alatt volt. A kétjegyű irányítószámból

the same age and proclivities would cross paths. Robert Gurbo recalls a photograph of Anna and André pictured together in Paris, she with a notepad and he with a camera. It seems likely they occasionally worked together as reporters. Before he left Paris, did André train her? Or was she already a photographer? Did he lend her the use of his darkroom? Introduce her to his contacts? In 1938 Anna held a press card issued to her as a "Reporter-Photographe" by the Lutetia Press, Service de Press International, 6, rue Vavin, Paris VI. Her photo credit stamp lists her address as 46, Pl. Jules Ferry, Montrouge, a Parisian suburb just south of the 16th arrondissement. The building in which she lived in Montrouge is no longer standing, replaced by a more modern building, probably in the 1960s or 1970s. Photographer Robert Doisneau maintained his residence and studio in Montrouge from 1937 until his death in 1994. Were Anna and Doisneau acquainted? Robert Doisneau was familiar with the André's work in Paris. One wonders, did the connection extend to Anna?

German troops marched into Paris on June 14, 1940. Where did Anna Barna spend the war years? Did she move from place to place, was she in hiding? Did she continue to work as a reporter? Was she interned?

Making the transatlantic journey with Anna Barna in 1946 were people of many nationalities – French, Italian, Russian, Polish, Cuban, Palestinian, Mexican, Belgian, German – claiming a wide variety of professions, including surgeon, student, secretary, miner, waiter, journalist, nurse, missionary, clergyman, and tailor, to name but a few. The New York dailies heralded the arrival of the Ile de France on October 29 in her "first peace-time passenger service crossing to New York," citing among the ship's 1,588 passengers the French couturiére Elsa Schiaparelli, famed Parisian conductor Louis Fourestier, actress Vera Laroche, and the wealthy American "emerald king" William Howard Hoeffer. On her journey, Anna would not have had access to passengers travelling in first or second class, nor would she have gained the attention of the press upon debarking.

Leads to Anna Barna's initial years in the United States are slim, but her association with Estelle E. Dobo of Poughkeepsie, New York - the name of the friend stated on the Ile de France manifest that Anna was to join – is very interesting. Estelle E. Dobo, née Effron, was born in New York City to Russian Jewish parents in 1908. Her husband, Dr. Steven Dobo, was born Istvan Dobo in Szeged, Hungary, on November 24, 1901, in the same year as Anna Barna. Dr. Dobo was a physician in Milan, Italy, for twenty years prior to emigrating to America, via Cuba, on October 6, 1939. According to his United States Petition of Naturalization, he and Estelle married in Havana on April 13, 1939. In the 1940 Federal Census, the couple is listed as living with her parents in Poughkeepsie, where Dr. Dobo later established a practice in psychiatry. Estelle, who died in 2003, and Steven, who predeceased her in 1998, are remembered as philanthropists and supporters of human rights organizations. The genesis and measure of Anna Barna's interaction with the Dobos is undetermined, but certainly they played an important role in her transit.

On the reverse of some of Anna Barna's photographs a credit stamp appears stating her address as 131 West 15th Street, New York 11, N.Y. As the address bears a two digit postal number, the stamp would have been made prior to the introduction of the five digit zip code system in 1963. But when exactly did she live at this address?

The first substantiating piece of evidence of Anna Barna residing at 131 West 15th Street was found on a record of her petition of naturalization dated Feb. 11, 1952, which also cites her alien registration number.

In a review of microfilm on file at the New York Public Library, Anna Barna is first listed in the white pages of the

megállapítható, hogy pecsétje még az ötjegyű irányítószám bevezetése, azaz 1963 előtti. De pontosan mikor lakhatott itt?

Ez a lakcím szerepel az 1952. február 11-én kelt honosítási kérelmének a bejegyzésén, ahol megtalálható idegenrendészeti nyilvántartási száma is.

A New York-i Közkönyvtár mikrofilmes aktáiból kiderül, hogy Barna Anna először 1951-ben szerepel a manhattani telefonkönyv magán előfizetői között, mint a Nyugati 15. utca 131. szám alatti lakos. A Hatodik és a Hetedik sugárút között található négyemeletes, 1910-ben épült ház ma is létezik. A tízévente rendezett népszámlálás adatai csak 72 év után válnak nyilvánossá, ezért az 1940-es évekbeli adatokhoz még nem férhetünk hozzá, csupán az Anna 1946-os Amerikába érkezése előtti adatokhoz. Az 1950-es népszámlálás adatai egészen 2022-ig nem válnak nyilvánossá. Ez tehát egyelőre zsákutca. Annak kiderítése, hol élt 1946-os New Yorkba érkezésétől fogva 1951-ig, még várat magára.

Az 1953–54-es telefonkönyvben Barna Anna nevénél már egy új cím szerepel: a Nyugati 21. utca 200., az irányítószám szerinti ugyanabban a körzetben, a Hetedik Sugárút délnyugati sarkánál. Telefonszáma nem változott, ezt az OR5-6228-as számot megtartotta akkor is, amikor később, 1954–55-ben ugyanabban az utcában, a 220. szám alá költözött, egy 1920-ban emelt hétemeletes lakóházba. André és Elizabeth Kertész egy katonai nyilvántartás szerint az 1940-es évek elején a Nyugati 20. utca 152. szám alatt lakott, feltehetően egészen addig, amíg 1944-ben a Keleti 12. utca 31. alá, majd onnan 1952-ben az Ötödik sugárút 2. szám alatti lakóhelyükre költöztek. Vajon véletlen lenne, hogy Barna Anna ilyen közel lakott hozzájuk? A Nyugati 21. utca 200. és 220. még ma is lakóház, bár az előző földszintjén kereskedelmi egységek találhatók. Barna Anna neve utoljára az 1964–65-ös New York-i telefonkönyvben szerepel, a Nyugati 21. utca 220. alatti lakcímmel.

Ennyi adat volt mindössze a kezünkben, amikor a New York városában jelentett halálesetek 1964-es kötetében felbukkant Barna Anna neve, aki 1964. november 21-én hunyt el. A név gyakori. Vajon ez a mi Barna Annánk? A bejegyzés szerint 67 éves korában hunyt el, viszont annak a Barna Annának a honosítási kérelmén, akit mi keresünk, 1901. augusztus 24. szerepel születési dátumként, tehát 1964 novemberében a

Manhattan telephone directory of 1951 as residing at 131 West 15th Street. Located between Sixth and Seventh Avenues, 131 West 15th Street, a four-story building constructed in 1910, still exists. Federal census reports, conducted every ten years, are released only after the passage of 72 years, thus the census records from 1940 are available but date prior to Anna's arrival in the United States in 1946. The 1950 census will not be made public until 2022. A dead end for now. From her arrival in New York in 1946 until 1951, evidence of her whereabouts is yet to be confirmed.

In the 1953-1954 telephone directory Anna Barna's address changes to 200 West 21st Street. Still in the postal code of 11, 200 West 21st Street is situated at the southwest corner of Seventh Avenue. Her telephone number remained OR5-6228, a number she also retained when she subsequently moved to 220 West 21st Street in 1954-1955, a seven-story building erected in 1920. A draft registration record reveals that André and Elizabeth Kertész lived at 152 West 20th Street in the early 1940s, possibly until their move to 31 East 12th Street in 1944, which was followed by their transition to 2 Fifth Avenue in 1952. Is it a coincidence that Anna Barna lived in such proximity? Today both 200 and 220 West 21st Street maintain their original residential status, with the former having commercial businesses on the ground floor. The last listing for Anna Barna in the New York telephone book is at the 220 West 21st Street address, which appears in the 1964-1965 directory.

With this clue in hand, a record of the death on November 21, 1964, of a woman named Anna Barna was brought to light in the 1964 volume *Deaths Reported in the City of New York*. Anna Barna is a relatively common name. Was it our Anna Barna? The age of death listed in the entry is 67, but the date of birth stated on the petition of naturalization for the Anna Barna we are seeking is August 24, 1901, which would have made her age 64 in November of 1964. The borough of the recorded death is Queens, not Manhattan. A medical examiner's case number is not stated, which if she was murdered, as per André Kertész's assertion, a medical examiner's report would seem warranted.

64. évében járhatott. Kerületként, ahol a haláleset történt, Queens van bejegyezve, nem Manhattan. Nincs bejegyzés törvényszéki orvosi vizsgálatról, ami egy gyilkosság esetén, mint arról André Kertész tett említést, elengedhetetlen lett volna.

André Kertész John Szarkowski által szervezett retrospektív kiállítását 1964. november 24. és 1965. január 26. közötti dátummal harangozták be a New York-i Modern Művészetek Múzeumában. Ha Barna Anna, André jó barátja valóban 1964. november 21-én halt meg, akkor ez alig pár nappal a kiállítás megnyitója előtt történt.

Barna Anna. Fotóriporter. Pár doboz fénykép. Egyetlen személyi igazolvány. Néhány arckép. Két lakcím, az egyik párizsi, a másik New York-i. Egy barátság. Egy háború. Egy visszaidézett beszélgetés. Se negatív, se kamera, se emlékek, se rokonok. Hontalan.

Amikor Barna Anna New Yorkba érkezett, kapott egy idegenrendészeti nyilvántartási számot. A külföldiek nyilvántartásba vétele a 2. világháborús biztonsági intézkedések részeként került bevezetésre, az 1940-es Alien Registration Act alapján, amely a Bevándorlási és Honosítási Hivatalt arra utasította, hogy minden 14. évét betöltött, Amerikában élő vagy oda érkező külföldi állampolgárt nyilvántartásba vegyenek és ujjlenyomatot vegyenek tőlük. 1940. augusztus 1. és 1944. március 31. között több mint 5.6 millió bevándorlóról tettek jelentést. 1944. április 1. után egy újfajta adatrögzítést vezettek be, A-files néven, az Alien – Idegenrendészeti Akták rövidítéseként. Barna Anna A-file száma 6464756 volt.

Barna Annának nem kellett ugyanazt elszenvednie, amit André és Elizabeth Kertésznek, akik a 2. világháború kitörésekor magyar útlevéllel rendelkeztek, ezért ellenséges idegeneknek tekintették őket. André állítása szerint azt az utasítást kapta, hogy ne fotózzon New York utcáin semmi olyat, aminek nemzetbiztonsági szempontból bármilyen jelentősége lehetne. Erről számolnak be más, a városban élő külföldiek is, például Yasuo Kuniyoshi japán művész, aki az 1930-as években kezdett komolyan foglalkozni fotográfiával. Miután 1941. december 7-én a japánok megtámadták Pearl Harbort, házi őrizetben tartották New York-i műtermében a Keleti 14. utca 20. szám alatt, sőt később kameráját és távcsövét is be kellett szolgáltatnia. 1941 tavasza és 1944 eleje között Kertész annyira aggódott idegen státusza és ennek az állampolgárság iránti kérelmére

André Kertész's retrospective exhibition at the Museum of Modern Art, New York, organized by John Szarkowksi, was scheduled for November 24, 1964 - January 26, 1965. If Andre's friend, Anna Barna, indeed died on November 21, 1964, it would have been mere days before the opening of his show.

Anna Barna. Reporter-Photographe. A few boxes of photographs. A single identity card. Some portraits. Two addresses, one Paris, one New York. A friendship. A war. A remembered conversation. No negatives, no camera, no mementos, no relatives. Stateless.

Upon Anna Barna's arrival in New York, she was assigned an alien registration number. The Alien Registration Program was a World War II-era national security measure. It was instituted by the Alien Registration Act of 1940, which instructed the Immigration and Naturalization Service to fingerprint and register every alien age 14 and older living or arriving in the United States. Between August 1, 1940, and March 31, 1944, the Alien Registration Program accounted for over 5.6 million aliens. Post April 1, 1944, a new series of records were introduced called the A-Files, an abbreviation for Alien Files. Anna Barna's A-File number was 6464756.

Anna Barna did not suffer the fate of André and Elizabeth Kertész, who held Hungarian passports and were deemed enemy aliens of the United States at the onset of World War II. André claims to have been instructed not to photograph subjects on the streets of New York that could have national security value. This account held true for others in the city, such as the artist Yasuo Kuniyoshi, who had begun to explore photography in earnest in the 1930s. Following the attack by the Japanese on Pearl Harbor on December 7, 1941, he was interned in his New York studio at 20 East 14th Street and was subsequently required to surrender his camera and binoculars. Between the spring of 1941 and the beginning of 1944, Kertész was so despondent over his status as an enemy alien and its possible effect on his application for citizenship, that he stopped taking commercial assignments. In 1944, having finally managed to obtain his citizenship, he began to reemerge professionally. Yet he soon encountered another setback when his application

való lehetséges kihatásai miatt, hogy megbízásokat sem vállalt fotózásra. 1944-ben, miután végre megkapta állampolgárságát, akkor kezdett szakmájában újra befutni. Ugyanakkor hamarosan egy újabb hátránnyal szembesült, amikor a fotózáshoz szükséges eszközök beszerzése iránti kérelmének előnyben részesítését elutasította a Háborús Termelési Testület.

A háború vége után érkező Barna Annának ilyen vizsgálatokon nem kellett átesnie, de minden bizonnyal szembe kellett néznie más nehézségekkel. Egy keltezés nélküli fényképen Anna egy New York-i utcán látható, egy táska két füle a karján, valamint egy másik szíj a vállán. Fényképezőgépnek ugyan nincs látható nyoma, de a vállán lévő szíj végén valószínűleg egy kamera lóg. Ha fotográfusi tevékenységét nem is korlátozták, nem lehetett könnyű munkát találnia riporterként, mint ahogyan nehézséget okozhatott a szakmájához szükséges alapanyagok beszerzése is. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy mindent elkövetett hivatásának folytatásáért.

Barna Anna, New York, az 1950-es évek körül / Anna Barna, New York, c. 1950s

Az André Kertész gondoskodása alá került mintegy száz fénykép közül, amelyek valamilyen módon túlélték a háborút, a hajóutat és Barna Anna halálát, számos fotó Párizsban készült. Ezeket nagy becsben tartotta. Mint oly sok más európai fotográfus, akik az Egyesült Államokba menekültek a háború elől, valószínűleg abban reménykedett, hogy az esetleges megbízások mellett abból is biztosíthatja megélhetését, ha kiadványok, képügynökségek számára eladja fényképeit.

Nehéz elképzelni, milyen sors várt Barna Annára, miután megérkezett Amerikába, milyen munkát tudott vállalni, és vajon intenzíven fotózott-e tovább. A New Yorkban készült fotóin, ha egyáltalán szerepel rajtuk a pecsétje, a Nyugati 15. utca 131. szám alatti lakcíme szerepel. A Nyugati 21. utcai címei a képek egyikén sincsenek feltüntetve. Nem tudjuk, hogy

to secure preference in purchasing photographic supplies was denied by the War Production Board.

Arriving after the war, Anna Barna was not subjected to the same scrutiny, but she would have faced other obstacles. In an undated picture of Anna posed on a New York City street, her purse hangs from two straps around her wrist, and another strap is slung on her shoulder. Although a camera is not in evidence, it seems likely that the strap on her shoulder is attached to a camera. Her photographic activities would not have been restricted, but it would have been difficult for her to find a job as a reporter and a hardship to buy the basic materials of her trade. Yet her intention to pursue her professional career is obvious.

The hundred or so photographs that fell under the stewardship of André Kertész, that somehow survived the war, a transatlantic crossing to the United States, and Anna Barna's death, included many photographs made by her in Paris. They were precious to her. As with other European photographers who fled to the United States to escape the war and its aftereffects, she probably hoped to make her living selling her photographs to publications, perhaps through stock agencies, in addition to soliciting assignments.

It is difficult to speculate about Anna Barna's fate following her arrival in America, what jobs she may have taken, if she continued to photograph extensively. Photographs she made in New York, when credited, bear the 131 West 15th Street address. Her West 21st Street addresses do not appear on any of the extant photographs. We do not know why the photographs that

a fennmaradt fényképek miért őrződtek meg, nem ismerjük művészi törekvéseinek teljességét, nem ismerjük személyiségét, szenvedélyeit, indíttatását. Ezzel a katalógussal azonban bemutatunk egy válogatást műveiből, és további gondolkodásra, talán éppen új felfedezésre szólítjuk a közönséget.

Született 1901-ben Magyarországon. Mestersége fotoriporter. Párizsi honpolgár az 1930-as években. Pár doboz fénykép. Egyetlen személyi igazolvány. Néhány arckép. Két lakcím, az egyik párizsi, a másik New York-i. Egy barátság. Egy háború. Egy visszaidézett beszélgetés. Barna Anna. Fotóriporter.

Nagy örömmel tölt el, hogy Barna Anna nevét ezennel beírhatjuk azoknak a kivételes magyar fotográfusoknak a történetébe, akik e médium bátor felvállalásával és képzelet gazdag alkalmazásával oly példa nélküli hatást gyakoroltak a huszadik században.

Sarah Morthland
2015. február 15.

Köszönetnyilvánítás

Őszinte elismerésünket fejezzük ki Robert Gurbónak, az André Kertész Hagyaték gondozójának, aki lehetővé tette ennek a vállalkozásnak a létrejöttét, valamint Jose Fernandeznek és Alex Hollendernek, az Elizabeth és André Kertész Alapítvány munkatársainak. Nagy hálával tartozunk André Kertésznek, amiért megőrizte mindazt, ami Barna Anna után megmaradt, s ami nélküle nyomtalanul eltűnt volna, valamint Sylvia Plachynak, aki beavatott minket abba, hogy amikor 1964 körül megismerkedett Andréval és Elizabeth-tel, meséltek neki egy megtört lelkű nőről, akit a házaspár szinte lányának tekintett, de aki idő előtt meghalt, s halálának körülményeit rejtély övezi.

A Pőcze Attilával való együttműködés mindig nagy öröm, mint ahogyan az is, hogy alkalmunk adódik egy hosszú távú kapcsolat kialakítására Baki Péterrel és a nagyszerű Magyar Fotográfiai Múzeummal. Mindenek felett köszönöm Clara Rosellen Hasbrouck lankadatlan bátorítását és támogatását.

Sarah Morthland New Yorkban élő, művészi fotográfiával foglalkozó szakképzett becsüs és műtárgykereskedő.

survive were saved, we do not know the extent of her endeavors, we do not know her personality, her passions, her underpinnings. But with this catalogue we present a selection of her work and invite further research and perhaps discovery.

Born in Hungary in 1901. Skilled in the art of reportage. A denizen of Paris in the 1930s. A few boxes of photographs. A single identity card. Some portraits. Two addresses, one Paris, one New York. A friendship. A war. A remembered conversation. Anna Barna. Reporter-Photographe.

It is with pleasure that we now add Anna Barna's name to the canon of exceptional Hungarian photographers whose intrepid embrace and imaginative use of the medium in the twentieth century exerted an unprecedented influence.

Sarah Morthland
February 15, 2015

Acknowledgments

Our sincerest appreciation to Robert Gurbo, Curator of the Estate of André Kertész, who made this project possible, and Jose Fernandez and Alex Hollender of the Elizabeth and André Kertész Foundation. To André Kertész for preserving Anna Barna's fragile legacy we are very grateful, as well to the insight gained from Sylvia Plachy, who recalls when first meeting André and Elizabeth around 1964 that André spoke of a woman who died early, a kind of daughter figure to the couple, her spirit broken and the circumstances of her death a mystery.

It is always a great joy to work with Attila Pőcze and to have an opportunity to further a long standing association with Peter Baki and the accomplishments of the Hungarian Museum of Photography. Most important, I thank Clara Rosellen Hasbrouck for her unceasing encouragement and support.

Sarah Morthland is an expert appraiser and dealer of fine art photography based in New York City.

1. **Femme Fatale, Párizs, 1930-as évek**
   Femme Fatale, Paris, 1930s

   zselatinos ezüst/gelatin silver print, 254x152mm

2. **Cím nélkül, Párizs, 1930-as évek**
   Untitled, Paris, 1930s

   zselatinos ezüst/gelatin silver print, 256x202mm

3. **Belle Cloise, Párizs 1930-as évek**
Belle Cloise, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 248x198mm

4. **Cím nélkül, Párizs, 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 256x202mm

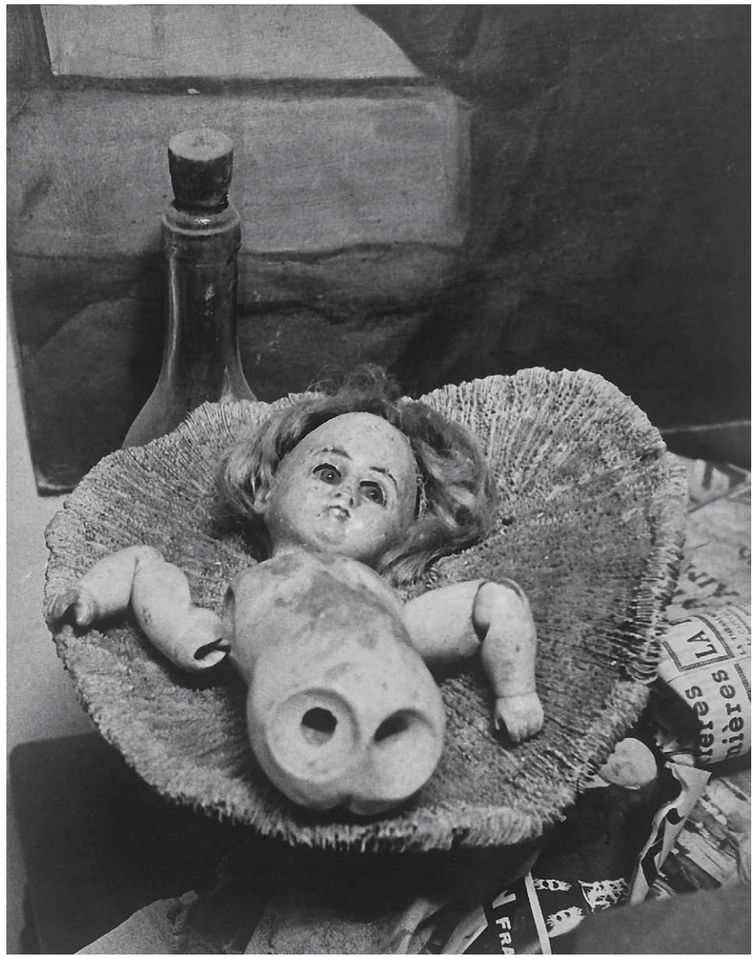

5. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x202mm

6. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x202mm

7. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 253x182mm

8. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 256x202mm

9. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 248x164mm

10. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x202mm

11. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 256x202mm

12. **Le Petit Prince, Párizs 1930-as évek**
Le Petit Prince, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 256x202mm

13. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 250x195mm

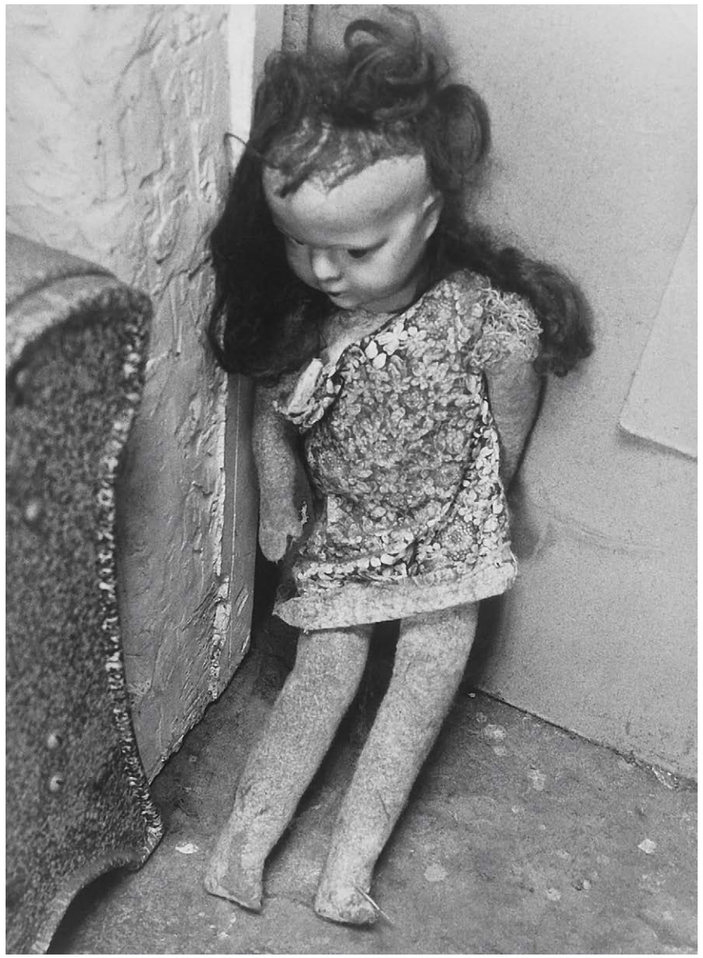

14. **Büntetésben, Párizs 1930-as évek**
Punished, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x184mm

15. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x195mm

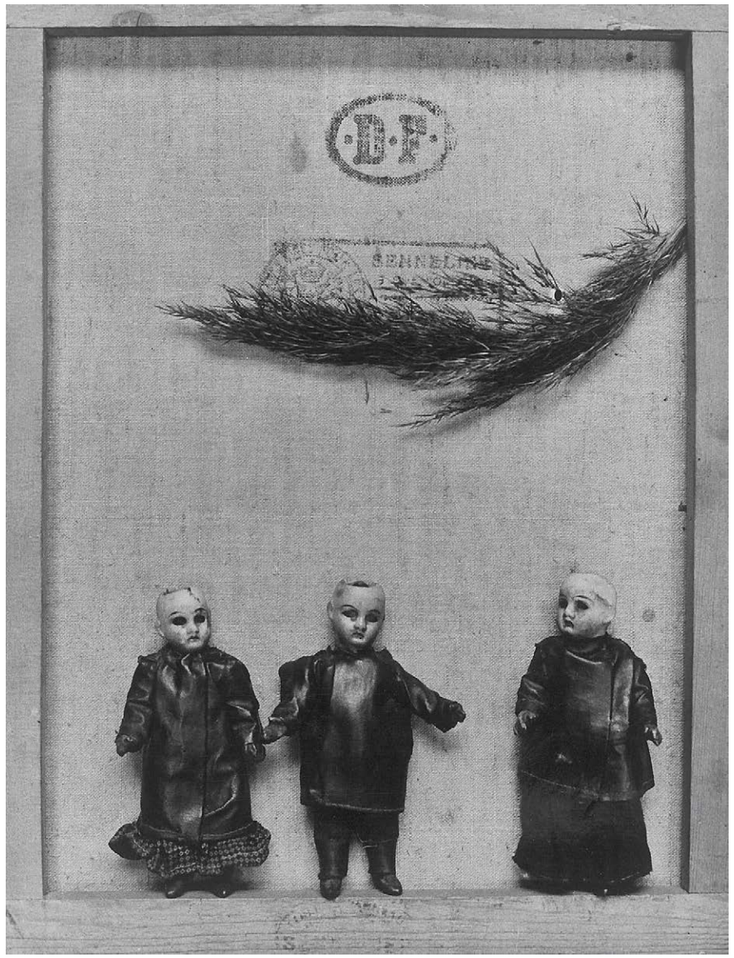

16. **Spanyol atyák, Párizs 1930-as évek**
Spanish Padres, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 255x193mm

17. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x180mm

18. **Tragédia, Párizs 1930-as évek**
Tragedy, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 254x186mm

19. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 252x180mm

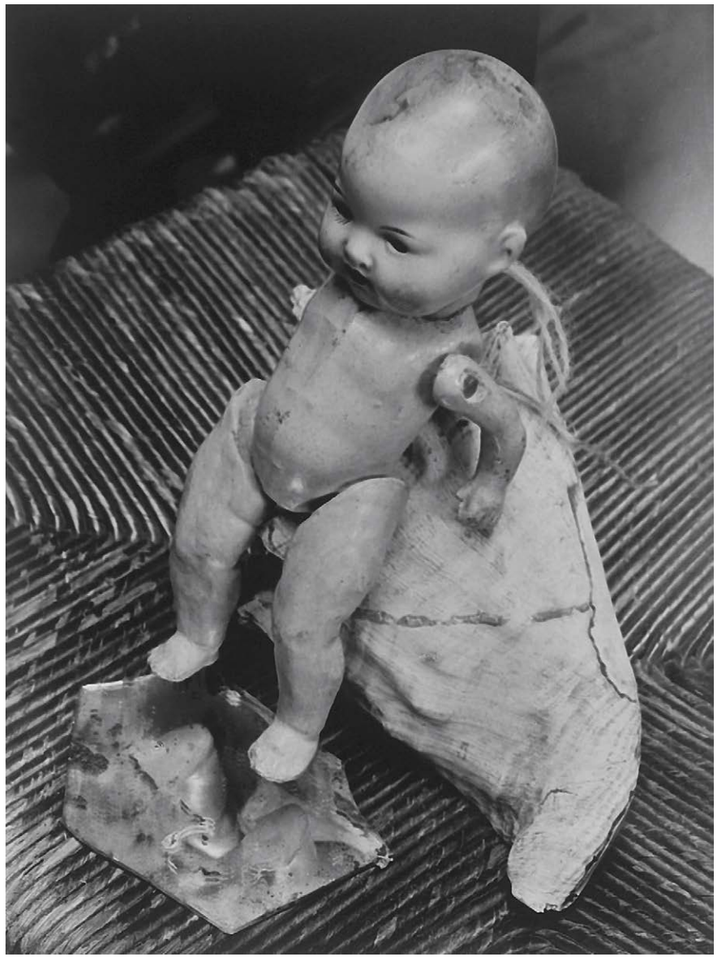

20. **Narcissus, Párizs 1930-as évek**
Narcissus, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 250x185mm

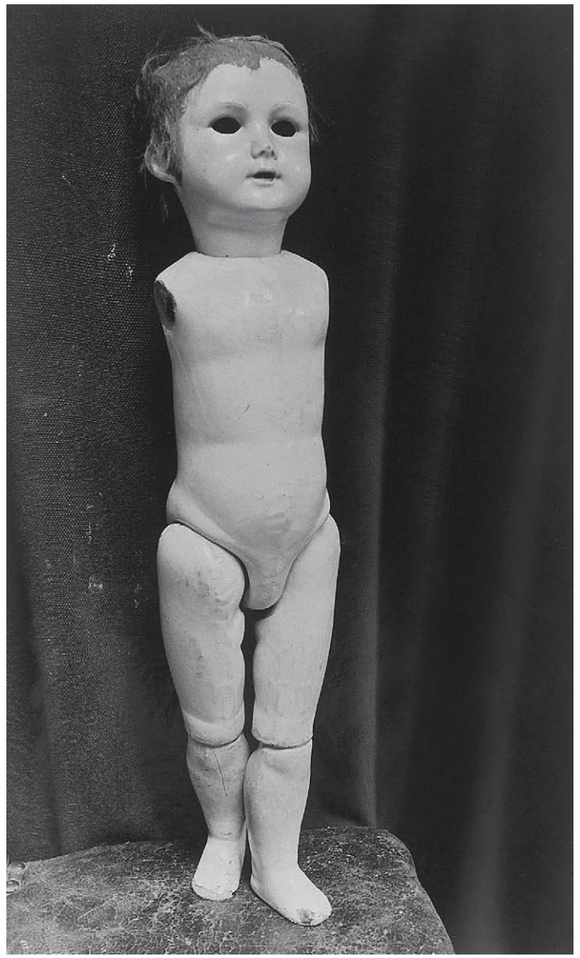

21. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 253x152mm

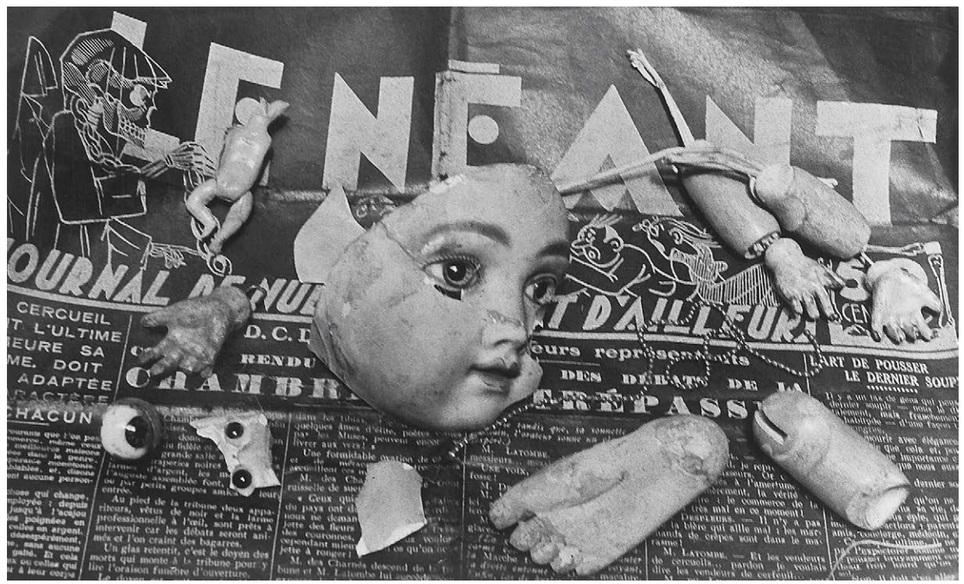

22. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 160x152mm

23. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst fotogram/gelatin silver print photogram, 228x170mm

24. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst fotogram/gelatin silver print photogram, 227x166mm

25. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst fotogram/gelatin silver print photogram, 228×170mm

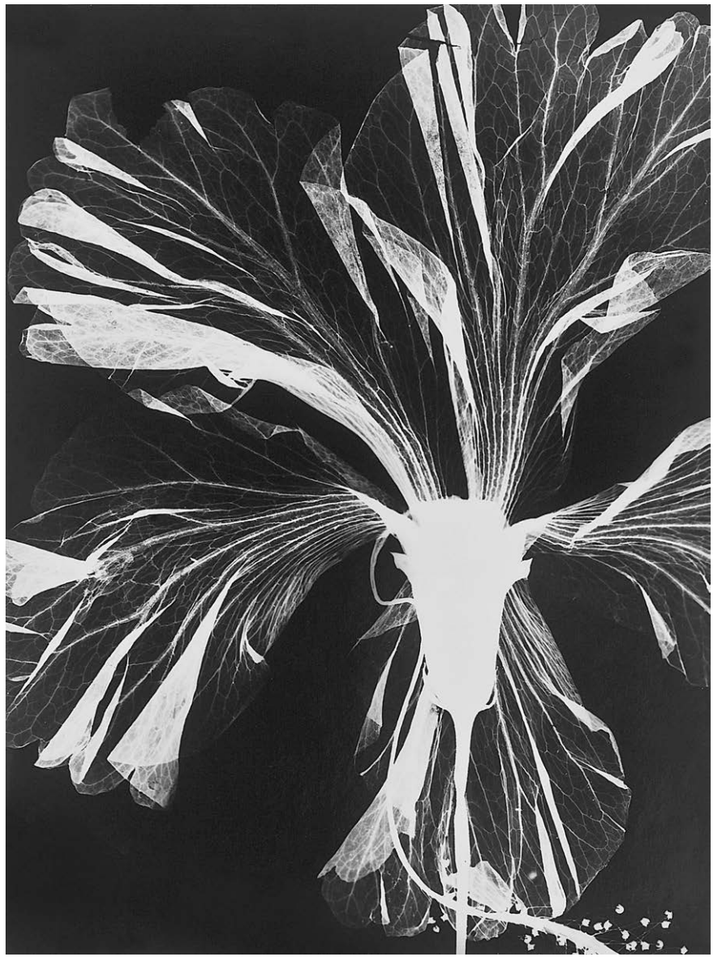

26. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst fotogram/gelatin silver print photogram, 228×170mm

27. **Cím nélkül, New York 1940-es évek vége, 1950-es évek eleje**
Untitled, New York, late 1940s – early 1950s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 200x142mm

28. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 250x185mm

29. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x145mm

30. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x166mm

31. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

32. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

33. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x166mm

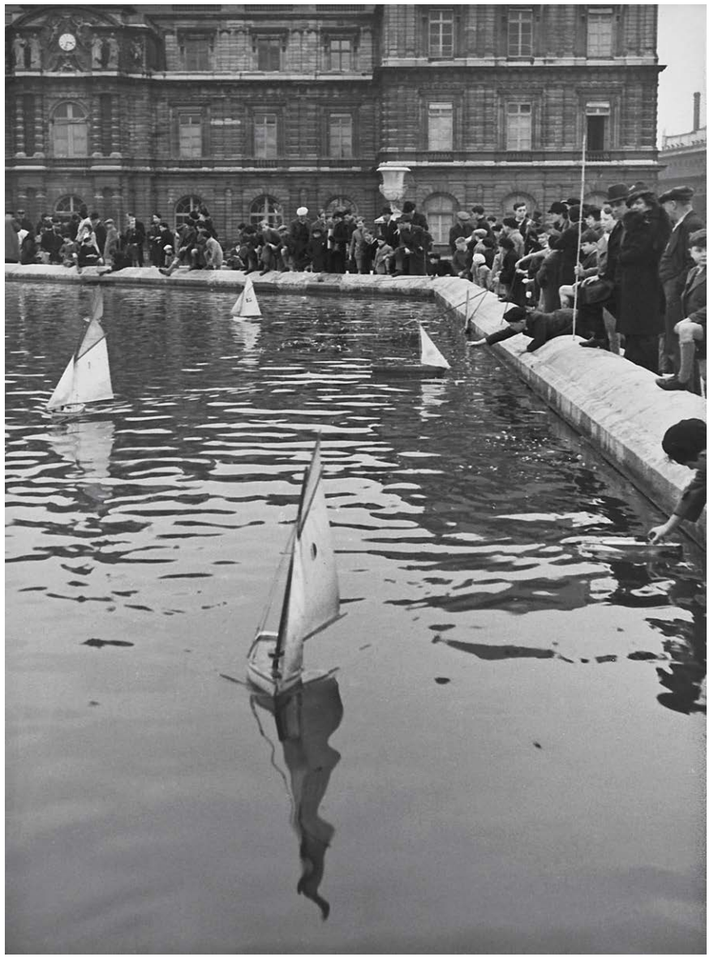

34. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

35. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x170mm

36. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 170x142mm

37. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

38. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 168x227mm

39. **Néző, Párizs 1930-as évek**
Onlooker, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 225x169mm

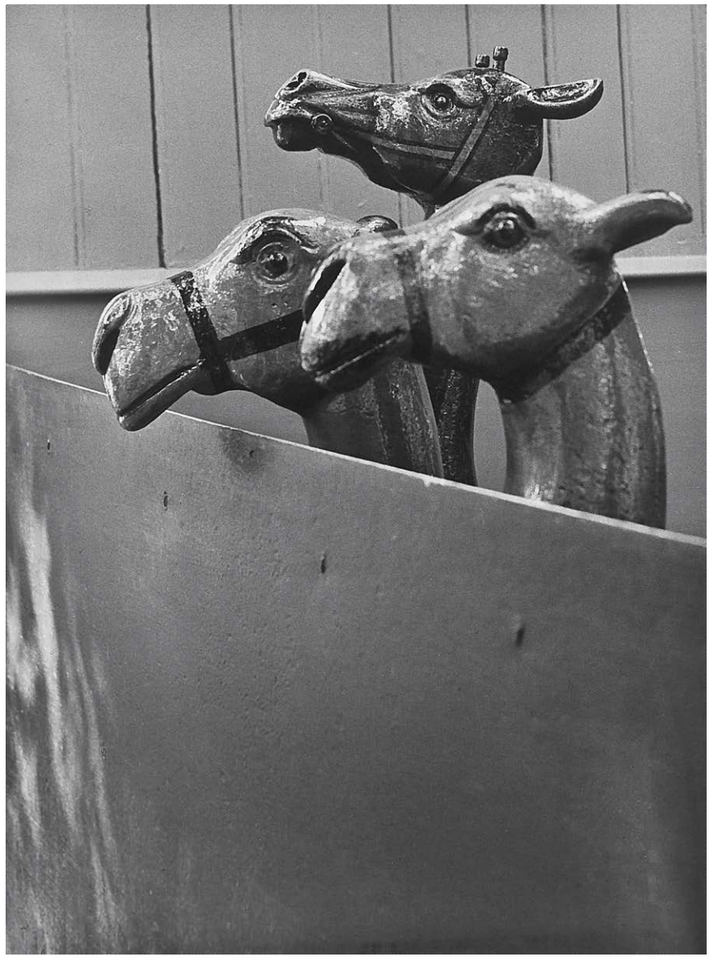

40. **Kíváncsiság, Párizs 1930-as évek**
Curiosity, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

41. **Párizsi Festők, Párizs 1930-as évek**
Parisian Painters, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x170mm

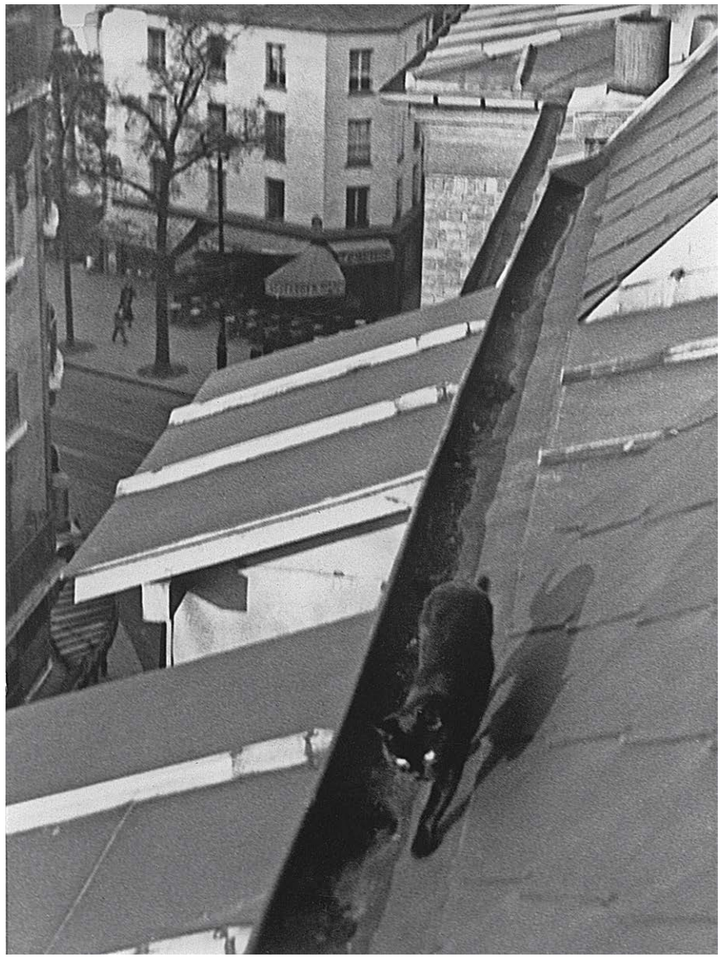

42. **Cím nélkül, Párizs 1930-as évek**
Untitled, Paris, 1930s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm, collection of Sarah Morthland

43. New York, Downtown, 1940-es évek vége, 1950-es évek eleje
New York, Downtown, late 1940s – early 1950s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 228x168mm

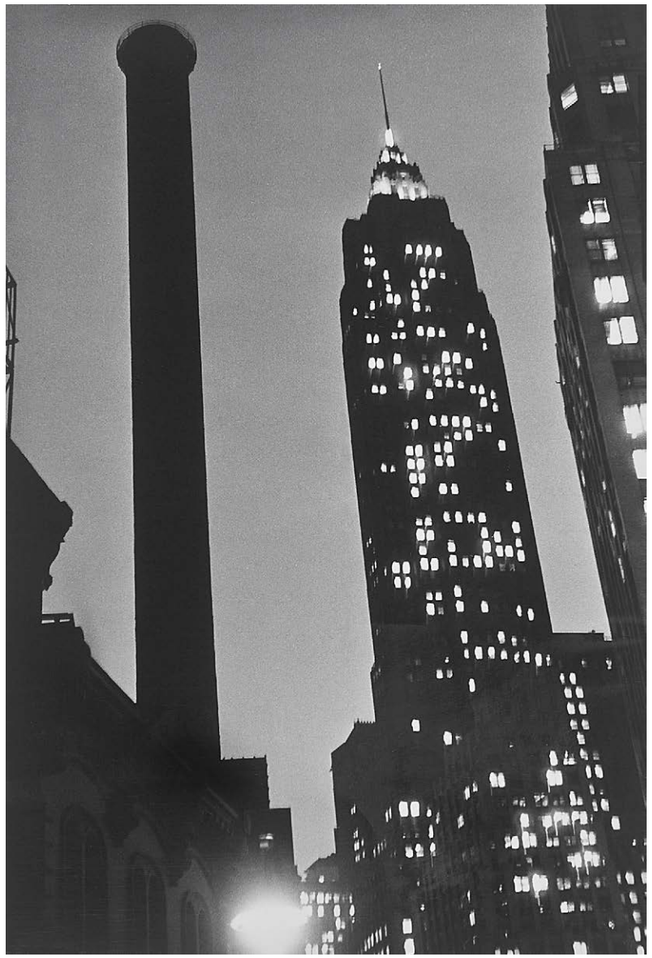

44. New York, Empire State Building, 1940-es évek vége, 1950-es évek eleje
New York, Empire State Building, late 1940s – early 1950s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 225x198mm

45. **Alvó a Lafayette Streeten, 1940-es évek vége**
Lafayette Street Sleeper, late 1940s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 196x246mm

46. **Metróban alvó, 1940-es évek vége**
Subway Sleeper, late 1940s

zselatinos ezüst/gelatin silver print, 186x246mm

A kötet megjelenését támogatta / Supported by

Nemzeti Kulturális Alap

Szöveg/Text: © Sarah Morthland 2015
André Kertész fotogáfiája / The photograph by André Kertész © Estate of André Kertész 2015
Szerkesztette/Editing: Baki Péter és Pőcze Attila
Magyar fordítás/Hungarian translation: Szekeres Andrea Ágnes
Könyvterv/Design: Csontó Lajos, Kiss Dóra
Reprodukció/Reproductions: Bozsó András
Képfeldolgozás/Image processing: Mester Nyomda
Nyomtatás/Printing: Mester Nyomda
ISBN 978-963-8383-94-5

Együttműködésben/In Association with:
Sarah Morthland, New York
Robert Gurbo, Estate of André Kertész, New York
Vintage Galéria, Budapest

Kiadja/Published by: Magyar Fotográfiai Múzeum www.fotomuzeum.hu